

Palyatif Tıp Uygulamalarının Kültürümüzde Temelleri

Prof. Dr. İlhan İlkılıç

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Başkanı

Email: ilhan.ilkilic@istanbul.edu.tr

Tespit

- Özellikle son yıllarda ciddi ve önemli gelişmeler kaydedilen sağlık sistemimizde Palyatif Tıp uygulamaları ihtiyacı karşılayacak bir şekilde yaygın olarak uygulanamamakta veya bu alandaki projeler sınırlı ve zayıf kalmaktadır.

Sorular

- **Bu durumu kültürel nedenlerle açıklamak mümkün müdür?**
- **Palyatif Tıbbın hedefleriyle kültürel değerlerimiz çatışmakta mıdır?**

Hipotezler

1. Hipotez:

- Palyatif Tıbbın hedefleriyle kültürel değerlerimizden neşet eden davranış şekilleri çatışmamaktadır.

2. Hipotez:

- Mevcut durum Palyatif Tıbbın yeteri kadar ve doğru anlaşılamamasından kaynaklanmaktadır?

1. Hipotez Değerlendirilmesi

1. Hipotezin doğru olup olmadığının WHO 2002 yılında belirlemiş olduğu tanım ve hedefler çerçevesinde değerlendirilmesi

- “Palyatif bakım yaşamı tehdit eden hastalıklardan kaynaklanan problemler ile karşılaşan **hasta ve hasta yakınlarının yaşam kalitesini**, başta ağrı olmak üzere tüm fiziksel, psikososyal ve **manevi sorunların** erken tespit edilerek ve etkili değerlendirmeler yapılarak önlenmesi veya giderilmesi yolları ile arttıran bir yaklaşımdır.” WHO (2002)
- ‘Palliative care is an approach that improves the quality of life of patients and their families facing the problems associated with life-threatening illness, through the prevention and relief of suffering by means of early identification and impeccable assessment and treatment of pain and other problems, physical, psychosocial and spiritual.’ WHO (2002)

Ölüm Anlayışı

- ,Yaşamı desteklemekle birlikte, ölümü de doğal bir süreç olarak algılar.'
(WHO 2002)

Ölüm Yaşamın tabi bir parçasıdır.

Ölüm Anlayışı

➤ Tasavvuf Geleneği / Mystical Tradition

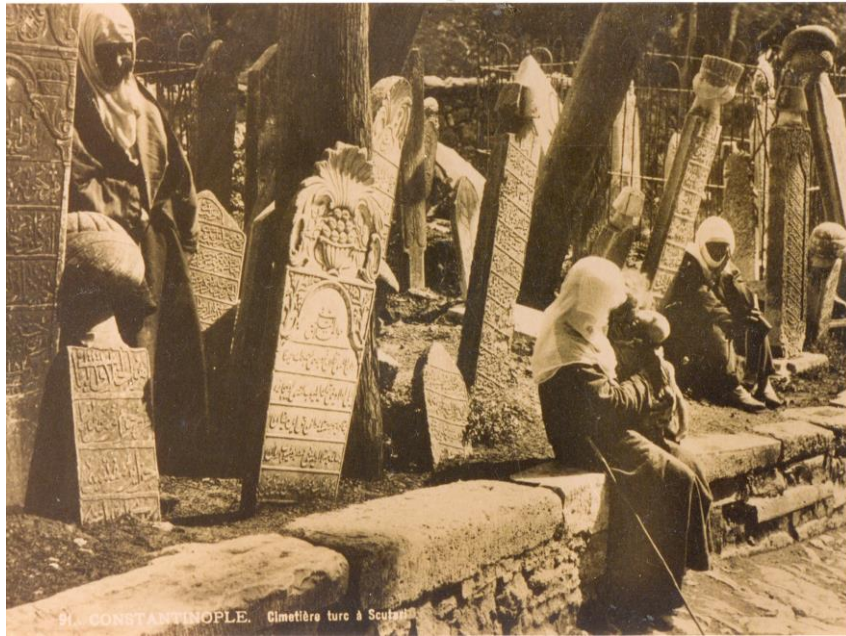
Ölüm Anlayışı

➤ Mimari

Ölüm Anlayışı

➤ Mimari

Ölüm Anlayışı

➤ Şiir

“Ölüm bize ne uzak bize ne yakın ölüm
Ölümsüzlüğü tattık bize ne yapsın ölüm” Erdem Beyazıt (2008)

,Neylersin ölüm herkesin başında.

Uyudun uyanamadın olacak.

Kimbilir nerde, nasıl, kaç yaşında?

Bir namazlık saltanatın olacak,

Taht misali o musalla taşında.’ Cahit Sıtkı TARANCI (1956)

Ölüm Anlayışı

➤ Dini İnançlar:

İmanın şartlarından biri olarak öldükten sonra dirilmeye inanmak

Maneviyat Anlayışı

- ‚Hasta bakımının psikososyal ve manevi yönlerini fiziksel bakıma entegre eder.‘ (WHO 2002)

Yaşamın sonunda maneviyatın ve bununla birlikte dini vecibelerin öneminin artması.

Maneviyat Anlayışı

➤ Dini Vecibeler

- Kuran-ı Kerim tilaveti

Maneviyat Anlayışı

➤ Dini Vecibeler

- Tanıdıklarla helalleşmek
- Yakınlara daha fazla zaman ayırmak

Ailenin Önemi

- ,Hasta **yakınlarına**, hastalık süreci ve sonrasında kendi yas süreçleriyle başa çıkabilmelerinde destek sağlar.‘(WHO 2002)
- Kültürel anlamda hasta yakınlarının daha fazla hastalık sürecine müdahil olmaları
- Yakınların korkularının, acılarının ve sıkıntılarının paylaşılması

2. Hipotezin Değerlendirilmesi

2. Hipotez:

- **Mevcut durum Palyatif Tıbbın yeteri kadar ve doğru anlaşılabilmesinden kaynaklanmaktadır?**
- **Empirik ve normatif bilimsel çalışmalar ihtiyaç duyulmaktadır.**

PubMed Taraması (Mart 2018)

Türkiye

Palliative Care Turkey **307**

Palliative Care Turkey Ethics **11**

Palliative Care Turkey Religion **2**

Almanya

Palliative Care Germany **3010**

Palliative Care Germany Ethics **223**

Palliative Care Germany Religion **35**

SONUÇLAR

- ‚Hastanın laboratuvar değerleri kadar kültürel değerleri de önemlidir.‘
(Hans-Martin Sass)
- Öyleyse yeni bir uygulamanın Palyatif Tıp örneğinde olduğu gibi kültürel değerlerimizle örtüşüp örtüşmeyeceğine bakmamız gerekir.
- Eğer kültürel değerlerimizle örtüşüyorsa gerekenlerin bir an önce yapılması gerekmektedir.

Teşekkürler !

